

Oedfa'r Urdd

At Oedran Uwchradd a Chyffredinol

(Gellir addasu'r oedfa hon yn ôl y gofyn. Gellir ei defnyddio fel litwrgi traddodiadol neu fel deunydd crai ar gyfer patrwm llawer mwy hyblyg. Cynigir y cyfan i gefndir ymsymud rhai cannoedd o filoedd o ffoaduriaid yn fwyaf arbennig o Syria i wledydd eraill yn yr un rhanbarth neu i geisio lloches yng ngwledydd gogledd Ewrop.)

'Taith a Chroeso'

Emyn: 'Ceisiwch yn gyntaf deyrnas ein Duw.' (Caneuon Ffydd 274)

1. Bendithion Sawl Dechreuad

Arweinydd: Eleni, yn yr oedfa hon ar gyfer Sul yr Urdd fe gofiwn ymfudwyr y byd. Yn fwyaf arbennig, fe gofiwn y miliynau sy'n ffoi rhyfel cartref gwaedlyd Syria. Ceisiwn ddirnad a deall deimladau, dyheadau a phryderon y rhai sydd yn teithio ar dir, awyr neu fôr. Fe gofiwn y plant sy'n fregus ar y daith: y rhai sy'n llwyddo yn y cyrraedd a'r rhai sy'n methu.

'O Dduw, dyro imi'r nerth i ddal gafael, a'r nerth i ollwng gafael.'

Michael Leunig

Eiddo'r Arglwydd yw'r holl fyd,
Y ddaear a'i holl bobl.

Mor dda ac mor ddymunol yw
I bobl fyw'n gytûn.

Bydd cariad a gwirionedd yn cyfarfod,
Cyfiawnder a heddwch yn cusanu ei gilydd.

Pe bai disgyblion Crist yn tewi,
Byddai'r cerrig hyn yn gweiddi.

O Dduw, agor ein gwefusau,
A bydd ein genau'n dy foliannu.

Ymatebion agoriadol y Foreol Weddi, Abaty Iona.

2. Gollyngdod i Gyfeiriad Newydd

Arweinydd: O weld lluniau y miloedd ar y daith, fe ystyriwn fethiannau arweinyddion grymus ein byd i fod yn gyflym i ymateb. Fe ystyriwn y geiriau cas a ddywedwyd ac a gyhoeddwyd am **ddieithriaid a'r rhai sydd ar y daith ac fe ystyriwn ein hamharodrwydd weithiau i ynghanu geiriau caredig a da.**

'Bydd yn rhaid inni edifarhau yn y genhedlaeth hon nid yn unig am eiriau a gweithredoedd ffiائد y bobl ddrwg, ond am ddistawrwydd dychrynlyd y bobl dda.'

*Martin Luther King
mewn llythyr o garchar ym mlynnyddoedd cynnar
y Mudiad Hawliau Sifil*

**Â pha beth y dof o flaen yr Arglwydd,
a phlygu gerbron y Duw uchel?**

**A ddof ger ei fron â phoethoffrymau,
neu â lloi blwydd?**

**A fydd yr Arglwydd yn fodlon ar filoedd o
hyrddod
neu ar fyrddiwn o afonydd olew?**

**A rof fy nghyntaf-anedig am fy nghamwedd,
fy mhlant fy hun am fy mhechod?**

**Dywedodd wrthyf, feidrolyn, beth sydd dda,
a'r hyn a gais yr Arglwydd gennyf:**

**dim ond gwneud beth sy'n iawn, caru teyrngarwch,
ac ymostwng i rodio'n ostyngedig gyda'th Dduw.**

Micha 6: 6-8

Arweinydd: Y mae Duw, Tad pob trugaredd,
wedi cymodi'r byd ag ef ei hun
trwy farwolaeth ac atgyfodiad ei Fab, Iesu Grist,
heb gyfrif ein troseddau yn ein herbyn,
eithr anfon ei Ysbryd Glân
i dywallt ei gariad arnom.
Trwy weinidogaeth y cymod
a ymddiriedodd Crist i'w Eglwys,
derbyn ei faddeuant a'i dangnefedd

i sefyll ger ei fron trwy ei nerth,
y dydd hwn a hyd byth. **Amen.**

3. Taith y Gorfoledd

Arweinydd: Er gwaethaf peryglon y daith fe ddiolchwn yn llawen am bob croeso a gweithred o gyfeillgarwch. **Diolchwn am weithgarwch pawb sy'n fodlon cynnig bwyd, dillad a chroeso.** Diolchwn am y gwenu a brofir ymysg **llawer o'r rhai sy'n dechrau dyddiau** eraill o deithio yn gwenu gan gofio bod Iesu yn teithio gyda ni.

Mewn gwaith ac addoliad
Y mae'r Arglwydd gyda ni.

Gyda'n gilydd ac ar wahân
Y mae'r Arglwydd gyda ni.

Yn awr a phob amser
Y mae'r Arglwydd gyda ni.

O Wasanaeth Dyddiol Cymuned Iona

Gorfoleddwch

- 1. Bloeddiwch mewn gorfoledd i'r Arglwydd, yr holl ddaear.
Addolwch yr Arglwydd mewn llawenydd,
dewch o'i flaen â chân.**
- 2. Gwybyddwch mai'r Arglwydd sydd Dduw;
ef a'n gwnaeth, a'i eiddo ef ydym,
ei bobl a defaid ei borfa.**
- 3. Dewch i mewn i'w byrth â diolch,
ac i'w gynteddau â mawl.
Diolchwch iddo, bendithiwch ei enw.**
- 4. Oherwydd da yw'r Arglwydd; y mae ei gariad hyd byth,
a'i ffyddlondeb hyd genhedlaeth a chenhedlaeth.**

Salm100

4. Darlleniad o'r Hen Destament

Awgrymir: Genesis 12:1-9, Deuteronomium 1:1-8 neu Ruth 1:6-22.

Arweinydd: Fe gofiwn taw bobl y daith oedd llawer o arwyr y Beibl. Ceisiodd rhai fywydau gwell mewn tiroedd newydd. Cafodd eraill eu caethiwo a'u dwyn i wledydd anghyfarwydd. Bu pobl Israel yn ffoaduriaid yn dianc o'r Aifft. Fe'u gwelir yn dychwelyd hefyd o gaethiwed mewn gwledydd dieithr. Yn unigolion, yn deuluoedd ac yn genedl, pobl y daith yw pobl y Beibl.

Cân Eseciel

- 1. Byddaf yn eich cymryd o blith y cenhedloedd,
yn eich casglu o'r holl wledydd.**
- 2. Taenellaf ddŵr glân drosoch i'ch glanhau;
a byddwch yn lân o'ch holl aflendid.**
- 3. Rhof i chwi galon newydd,
a bydd ysbryd newydd ynoch.**
- 4. Tynnaf allan ohonoch y galon garreg,
a rhof i chwi galon gig.**
- 5. Byddwch yn bobl i mi,
a minnau'n Dduw i chwi.**

Eseciel 36.24-26,28b

5. Darlleniad o'r Testament Newydd

Awgrymir: Actau 16:1-15, Philipiaid 3:12-4:1, Datguddiad 21:1-7.

Arweinydd: Cofiwn i Iesu ddod i'n plith yn Dduw a ddaeth yn ddyn. Fel baban, bu'n fregus heb gartref ac yn gorfod ffoi gyda'i deulu i wlad diethr. Fe'i magwyd yn yr Aifft gan ymgymryd, pan yn ddiogel i wneud hynny, i dychwelyd i'w wlad ei hun. Cyflawnodd ei weinidogaeth gan ddibynnu ar eraill am groeso, bwyd a llety. Ddiwedd ei oes, fe'i trosglwyddwyd i ddwylo estroniaid i'w groeshoelio. Felly, fe drown at Iesu.

Iachawdwr y Byd

- 1. Iesu, Iachawdwr y byd,
tyrd atom yn dy drugaredd:
wrthyt ti y disgwyliwn am waredigaeth a chymorth.**
- 2. Trwy dy groes a'th fywyd a aberthaist,
rhyddheaist dy bobl:
wrthyt ti y disgwyliwn am waredigaeth a chymorth.**
- 3. Gwaredaist dy ddisgyblion pan oeddynt ar drengi:
wrthyt ti y disgwyliwn am gymorth.**
- 4. Yn dy fawr drugaredd, rhyddha ni o'n cadwynau:
maddau bechodau dy bobl.**
- 5. Amlyga dy hun i ni yn Iachawdwr a Gwaredwr nerthol:
gwared a chymorth ni fel y moliannwn di.**
- 6. Tyrd yn awr ac aros gyda ni, O Arglwydd Iesu Grist:
gwrando ein gweddi a bydd gyda ni byth.**
- 7. A phan ddeui yn dy ogoniant:
gwna ni'n un â thi
ac yn gyfrannog o fywyd dy deyrnas.**

6. Ynglŷn â Chredu

(Gellir mynegi'n dawel sut y mae'r rhai sy'n addoli am ymateb i'r addoliad. Gellir ymdawelu ac ystyried ymateb personol heb ei fynegi. Neu, gellir dweud y credo hwn.)

**Credwn yn Nuw
sy'n cymryd ein munudyn lleiaf o obaith
ac yn peri iddo dyfu
fel coeden ganghennog
i fod yn lloches i fywyd newydd.**

**Credwn yn Iesu Grist
sy'n cerdded yn dalog yn ein plith,
sydd i'w weld yn ein hwynebaw, i'w deimlo yn ein calonnau,
ac sydd wedi gwreiddio'n ddwfn yn hiraeth ein heneidiau
am bopeth sy'n wir, yn gyfiawn ac yn llawn gobaith.**

**Credwn yn yr Ysbryd Glân
sy'n disgwyl am ein munudau agored
ac yn llamu i'r anwybod
yn llawn llawenydd,
fel y galwer ni
y tu hwnt i'r man y tybiasom y gallem fynd
i'r man y mae pob cam a gymerwn
ar dir sanctaidd.**

*Dorothy McRae-McMahon,
Awdur a diwinydd o Awstralia*

Yn ein holl deithio
Arweinia ni yn ôl dy draed

Ar ein taith i'r gwaith ac adref
Arweinia ni yn ôl dy draed

Yn ein cartref a chyda'n teuluoedd
Arweinia ni yn ôl dy draed

Yn ein cyd-hamddena
Arweinia ni yn ôl dy draed

Mewn sefyllfaoedd anodd ac mewn gwrthdaro
Arweinia ni yn ôl dy draed

Pan faglwn ar y ffordd
Arweinia ni yn ôl dy draed

Ar daith ein ffydd
Arweinia ni yn ôl dy draed

Ynot ti yr ymddiriedwn
Arweinia ni yn ôl dy draed

Yn ein holl deithio, Arglwydd,
bydded inni osod ein traed
yn ôl dy draed di.

John Birch o Heart2Heart

Fel y dysgodd ein Gwardwr ni, gweddiwn yn hyderus:

**Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd,
sancteiddier dy enw,
deled dy deyrnas,
gwneler dy ewylllys;**

**megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd.
Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol
a maddau i ni ein dyledion,
fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr.
Ac nac arwain ni i brofedigaeth;
eithr gwared ni rhag drwg.
Canys eiddot ti yw'r deyrnas,
a'r gallu, a'r gogoniant,
yn oes oesoedd.
Amen.**

Emyn 'O'r nef y daeth, Fab di-nam.' (Caneuon Ffydd 276)

7. Gweddïau a Myfyrdod (Wynebaw ar y Daith)

Mae'r gweddïau a ganlyn yn seiliedig gan fwyaf ar fywydau teithwyr anhysbys. Gellir eu defnyddio ar eu pen eu hun o flaen y myfyrdod neu gyda gweddïau eraill.

Arweinydd: Mewn gweddi, fe gofiwn y rhai dros ganrifoedd amser a gafodd eu hunain yn ein plith. Y mae rhai yn dawel anghyfarwydd ac eraill yn fwy hysbys. Fe gofiwn rai fel rhan o'n hanes. Fe gofiwn eraill fel rhan o'n profiad byw a chyfoes. Gweddiwn:

O Dduw, creawdwr a cheidwad pawb, gweddiwn dros bobl o bob hil ac ym mhob math o angen; hysbysa dy ffyrdd ar y ddaear, dy allu achubol ymhlith yr holl genhedloedd.

Macrinus (Ymfudwr o Ogledd Affrica yn y cyfnod Rhufeinig)

Yr ydym yn meddwl am Macrinus, ymfudwr o Ogledd Affrica. Awgryma ysgrifen ar ddysgl Rufeinig sy'n dwyn ei enw, a ddarganfuwyd yn Holt ger Wrecsam, ei fod yn un o'r Affricaniaid cyntaf i ymfudo i Brydain.

Bendigedig wyt ti, Arglwydd Iesu Grist.

**Yr wyt wedi croesi pob ffin
rhwng Duwdod a dyndod
i wneud dy gartref gyda ni.**

**Cymorth ni i'th groesawu mewn newydd-ddyfodiaid,
mewnfydwyr a ffoaduriaid.**

Bendigedig wyt ti, Dduw'r holl genhedloedd.

**Yr wyt yn bendithio ein gwlad
â chyfoeth y greadigaeth
ac â phobl a luniwyd ar dy ddelw.**

**Cymorth ni i fod yn oruchwylwyr da ac yn dangnefeddwyr
sy'n byw fel dy blant di.**

Bendigedig wyt ti, Ysbryd Glân.

**Yr wyt yn gweithio yng nghalonnau pawb
i beri cytgord ac ewyllys da.
Nertha ni i dderbyn pobl
o wledydd a diwylliannau a chrefyddau eraill,
fel y gallwn gyd-fyw â'n gilydd
mewn gobaith.**

**Dduw'r holl bobloedd, dyro inni'r weledigaeth
i ganfod dy bresenoldeb yn ein plith,
ac yn enwedig yn ein chwiorydd a'n brodyr sy'n fewnfudwyr.
Dyro inni'r dewrder i agor y drws i'n cymdogion
a'r gras i adeiladu cymdeithas gyfiawn.**

Brynach (Abad)

Yr ydym yn meddwl am Brynach, un sant Celtaidd o blith llawer. Teithiodd o Iwerddon i Lydaw, ac yna i Gymru, gan sefydlu nifer o fynachlogydd yn fannau o addoliad a gwasanaeth.

**O Feistr Dwyfol,
caniatâ imi ddeisyfu
cysuro yn fwy na chael fy nghysuro,
deall yn fwy na chael fy neall,
a charu yn fwy na chael fy ngharu.**

**Oherwydd trwy roi y derbyniwn,
trwy faddau y maddeuir i ni,
a thrwy farw y genir ni drachefn
i fywyd tragwyddol.**

Sant Ffransis o Asisi

Joseph Potiphar (bachgen du a oedd yn 'eiddo' i Syr Rowland Gwin)

Yr ydym yn meddwl am Joseph Potiphar, bachgen du, y person du cyntaf, efallai, i gael ei fedyddio yng Nghymru – yn Eglwys Sant Ioan, Caerdydd, ar 30 Mai 1687.

**O Dduw,
creaist yr holl bobl ar dy ddelw.
Diolchwn i ti am yr amrywiaeth ryfeddol
o hiliogaethau a diwylliannau sydd yn y byd.
Cyfoethoga ein bywydau
â chylchoedd bythol-gynyddol o gyfeillion,
a dangos inni dy bresenoldeb
yn y rhai hynny sydd fwyaf gwahanol inni,
nes perffeithio ein gwybodaeth o'th gariad
yn ein cariad at bawb o'th blant;
trwy dy Fab, Iesu Grist ein Harglwydd.**

*Cyf. o'r Llyfr Addoliad Lutheraidd: Argraffiad Desg y Gweinidog,
(Minneapolis: Augsburg Publishing House, 1978)*

Willis (caethwas a ryddhawyd)

Yr ydym yn meddwl am Willis, caethwas a ryddhawyd. Un o'r caethweision cyntaf o America i'w ryddfrenio ym Mhrydain ac Iwerddon, wedi iddo lanio ym Mae Abertawe ar y llong, *St Peter*.

**Dduw rhyddid, bydd gyda phawb a gaethiwyd ledled y byd.
Cynorthwya hwy i gofio bod iddynt urddas a gwerth. Arwain ni yn
ein hymdrechion i roi terfyn ar fasnachu pobl ac i sicrhau rhyddid i
bawb.**

Ffoaduriaid Cyfoes Syria

Yr ydym yn meddwl am y degau o filoedd sy'n ffoi rhyfel cartref Syria boed hynny mewn gwersylloedd mawrion yn y dwyrain canol neu ar y daith drwy Ewrop gyfan. Yn fwyaf arbennig, fe gofiwn y plant.

**Hollalluog a thrugarog Dduw, y bu dy Fab yn ffoadur, ac na bu
ganddo le i'w alw'r eiddo'i hun; edrych yn drugarog ar bawb sydd
heddiw yn ffoi rhag perygl, yn ddigartref a newynog. Bendithia'r
rhai sy'n gweithio i'w cynorthwyo; cynnau haelioni a thrugaredd
yng nghalonnau pob un ohonom; a thywys genhedloedd y byd
tua'r dydd pan fydd pawb yn gorfoleddu yn dy Deyrnas o
gyfiawnder a heddwch; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.**

Myfyrdod (os yn briodol)

Emyn 'Efengyl Tangnefedd, O rhed dros y byd.' (Caneuon Ffydd 844)

8. Y Fendith

Cyfoded y ffordd i'ch cyfarfod.
Bydded y gwynt bob amser i'ch cefn.
Tywynned yr haul yn gynnes ar eich wyneb.
Disgynned y glaw yn dyner ar eich meysydd
a hyd y cyfarfyddwn drachefn
dalied Duw chwi yng nghledr ei law. **Amen.**

Bendith Wyddeleg draddodiadol

Cydnabyddiaethau

Lluniau © Aled Edwards

Cydnabyddir cyfieithiadau litwrgaidd y Parchedig Ganon Gwynn ap Gwilym, Yr Eglwys Yng Nghymru

t.5 'Gwasanaeth y Bore: Ymatebion Agoriadol', Llyfr Addoliad Abaty Iona, Cyhoeddiadau Wild Goose, Glasgow (2001), t.15.

T 7 'Gweddi pan fydd y Gymuned yn Ymgynnull', llyfr Aelodau Cymuned Iona, © Cymuned Iona, 'Gwelir deunydd litwrgaidd Cymuned Iona <http://www.ionabooks.com/>

T 9 a 10 Dorothy McRae-McMahon, *Liturgies for the Journey of Life*, SPCK

t.10 Gweddi o *Heart2Heart - Contemporary Prayers and Liturgies*, John Birch (www.faithandworship.com)

t.13 O'r Llyfr Gweddi Lwtheraidd hawlfraint © 1978 gweinyddiaeth y Llyfr Gweddi Lwtheraidd, Augsburg Fortress. Atgynhyrwyd trwy ganiatâd

Gweddi dros y rhai a gaethiwyd. Y Ganolfan Heddwch a Chyfiawnder Rhyng-gymunedol (www.ipjc.org)

Gweddi o Eglwys Loegr dros Ffoaduriaid

Addaswyd yr oedfa ar gyfer ysgolion uwchradd o ddeunydd a ddarparwyd gan y Parchedig Ganon Aled Edwards ar gyfer Gwasanaeth Sul Cyfiawnder Hiliol Eglwysi Ynghyd ym Mhrydain ac Iwerddon 2014.

Adnoddau Eraill

Byddem yn cymeradwyo deunydd Cymorth Cristnogol ar gyfer dibenion yr oedfaon hyn
<http://www.christianaid.org.uk/cymru/our-resources.aspx?Page=2>